

3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. / Т. І. Поніманська. – Київ : Академвидав, 2006. – 456 с.
4. Хейзинга Й. *Homo ludens*. В тени завтрашнього дня / Й. Хейзинга ; пер. с нидер. – М. : Прогресс, Прогресс-Академия, 1992.
5. Эльконин Д. Б. Игра, ее место и роль в жизни и развитии детей / Д. Б. Эльконин // Дошкольное воспитание. – 1976. – № 5.

ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНА ПУБЛІЦИСТИКА У РОЗВИТКУ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*Кувіла В. Б., Зембицька М.В.
Хмельницький національний університет, Україна*

В умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, що відбуваються на соціальному, економічному, політичному рівнях, актуалізується проблема створення єдиного освітнього простору. Для рівноправної участі України в зазначених процесах студенти повинні вільно володіти іноземною мовою, знати культуру і традиції європейських країн. Саме тому зростає необхідність введення в освітній процес лінгвокраїнознавчого аспекту, який з допоміжного фактора перетворюється в один з пріоритетів. Цей напрям є особливо актуальним для педагогічних учбових закладів, адже ефективний учитель вільно спілкується іноземною мовою, розуміє особливості інтерпретації етичних та естетичних цінностей, специфіку національної політичної культури і державно-правової системи країни, мову якої викладає.

Лінгвокраїнознавча підготовка забезпечує вирішення комплексних завдань з вивчення національних стереотипів поведінки, форм мислення, ціннісних орієнтацій, що актуалізує необхідність формування лінгвокраїнознавчої компетентності у студентів, зокрема тих, що здобувають педагогічну освіту.

Проблема формування та розвитку лінгвокраїнознавчої компетентності у процесі навчання іноземних мов широко висвітлена в науково-методичній літературі (Е. Г. Азімов, Г. Д. Томахін, І. В. Михалкіна, О. Смолінська, О. Миролюбов, В. Топалов, О. Г. Оберемко, А. Н. Щукін та ін.). Проте проблема розвитку лінгвокраїнознавчої компетентності студентів педагогічних спеціальностей у читанні публіцистичних видань не було предметом сфокусованих досліджень.

Мета статті – теоретично обґрунтувати доцільність використання англомовних публіцистичних текстів як методу формування лінгвокраїнознавчої компетентності студентів ЗВО.

Формування лінгвокраїнознавчої компетентності у процесі підготовки майбутніх вчителів іноземної мови віграє значну роль, адже, як справедливо зауважує Г.Д. Томахін, відсутність такої компетентності особливо ускладнює адекватність сприйняття в міжкультурній комунікації. На думку науковця, без знання лексики з національно-культурним семантичним компонентом неможливо досягнути адекватного взаєморозуміння між різномовними комунікантами [1, с. 84].

Американський педагог, професор педагогічних та гуманітарних наук E.D. Hirsch, під культурою країни, мова якої вивчається, розуміє особливе поєднання знань, досвіду й історичного підґрунтя, що дає студентам змогу бути адекватними учасниками міжкультурної комунікації [2, 5].

Країнознавча компетентність – це знання учнів про культуру країни, мова якої вивчається (знання історії, географії, економіки, державного устрою, особливостей побуту, традицій і звичаїв країни) [3, с. 43].

Лінгвокраїнознавча компетентність передбачає володіння учнями особливостями мовленнєвої та немовленнєвої (міміка, жести, що супроводжують висловлювання) поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування, тобто сформованість в учнів цілісної системи уявлень про національно-культурні особливості країни, що дає змогу асоціювати з мовною одиницею ту ж інформацію, що й носії мови, і досягати у такий спосіб повноцінної комунікації [3, с. 43].

Основою лінгвокраїнознавчої компетентності є національно-культурний компонент іноземної мови, який відображено в одиницях різних рівнів мови, а також фонові знання типового освіченого представника певної лінгвокультурної спільноти. Ці знання становлять досить великий і неоднорідний простір, адже вони позначають усе те, що є характерним для культури, побуту, традицій упродовж різних історичних епох. Сюди зазвичай відносять (С.М. Верещагін, Ю.І. Пассов) безеквівалентну лексику, слова з частковою семантичною еквівалентністю (фонова лексика), фразеологізми, усталені етикетні вислови [4, с. 37].

З розвитком міжнародних відносин зарубіжні газетні та журнальні статті стають все більш цікавими та актуальними для сучасних читачів. Важливою є точна, до дрібниць, передача інформації іноземної преси. ЗМІ, такі як буклети, афіші, журнали та газети, займають досить вагому частину нашого життя, тому саме публіцистику називають літописом сучасного життя, адже вона повністю віддзеркалює сучасну історію та зосереджена на проблемах суспільства. Висвітлення актуальних суспільно-політичних та інших проблем є головною метою публіцистичного стилю – стилю, що використовується в написанні газет та журналів.

Основними рисами газетно-журнального дискурсу є: 1) «економія» мовних засобів, лаконічність викладу при інформативній насиченості тексту;

2) відбір мовних засобів з установкою на їх дохідливість (газета – один з найбільш поширених видів масової інформації); 3) наявність суспільно-політичної лексики і фразеології, переосмислення лексики інших стилів (зокрема, термінологічної) для цілей публіцистики; 4) використання характерних для даного стилю мовних стереотипів, кліше; 5) жанрове розмаїття і пов'язана з цим різноманітність стилістичного використання мовних засобів: багатозначність слова, ресурсів словотворення (авторські неологізми), емоційно-експресивної лексики; 6) поєднання рис публіцистичного стилю з рисами інших стилів (наукового, офіційного, художнього, розмовного), обумовлене різноманітністю тематики і жанрів; 7) використання зображально-виражальних засобів мови, зокрема, засобів стилістичного синтаксису (риторичні питання і вигукі, паралелізм побудови, повтори, інверсія тощо) [5, с. 141].

Щодо граматичних особливостей англomовних газетних та журнальних текстів, варто згадати часте вживання неособових форм, своєрідне використання станів та часів, своєрідні форми введення прямої мови та її перетворення в непряму, досить поширене використання складнопідрядних речень, а також характерне використання узагальнено-особових форм дієслів та пасивних конструкцій, що може становити труднощі під час перекладу.

Англomовні засоби газетно-журнальної публіцистики є джерелом культури і всіх її компонентів, епіцентром соціально-політичного життя англomовного народу. Як показує практика викладання іноземної мови (англійської), студенти досить зацікавлені і мають чималий інтерес до звичаїв, культури, мистецтва, повсякденного життя англomовних народів тощо. Тому саме новини та статті публіцистичного характеру англomовних видань якомога найкраще передають інформацію, яка має сильний вплив на покращення лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх фахівців та вчителів англійської мови.

До компонентів лінгвокраїнознавчої компетентності відносять:

1) соціокультурні лінгвістичні знання про джерела національно-культурної інформації в англійській мові, соціокультурну наповненість лексики тем, що вивчаються, еквівалентність і безеквівалентність між мовними одиницями англійської і української мов та екстралінгвістичні знання історико-культурного, соціального, етнокультурного, семіотичного, географічного, затекстового фонів;

2) лінгвокраїнознавчі навички розпізнавання й розуміння мовних одиниць з національно-культурною семантикою; встановлення їх парадигматичних та синтагматичних зв'язків; встановлення еквіва-

лентності та безеквівалентності між національно маркованими мовними одиницями іноземної та рідної мови; прогнозування соціокультурного лексичного наповнення тексту за предметом повідомлення;

3) лінгвокраїнознавчі вміння пізнавального характеру – вміння виділяти в тексті соціокультурні факти, співвідносити та узагальнювати їх; виділяти в тексті експліцитно виражену соціальну оцінку; вилучати імпліцитно виражену соціальну оцінку;

4) лінгвокраїнознавчі вміння інтерпретаційного характеру – вміння створювати соціокультурний портрет англословянських народів і країн; порівнювати англословянську культуру з рідною.

Висновок. Таким чином, вивчення іноземної мови є неможливим без формування і розвитку лінгвокраїнознавчої компетентності. Воно має якомога точніше відображати соціальні, культурні, економічні та політичні реалії країни, які висвітлює газетно-журнальна публіцистика. При цьому розвиток лінгвокраїнознавчої компетентності здійснюється через соціокультурні лінгвістичні знання та екстралінгвістичні знання історико-культурного, соціального, етнокультурного, семіотичного, географічного, затекстового фонів, лінгвокраїнознавчі навички, лінгвокраїнознавчі вміння пізнавального та інтерпретаційного характеру.

Література

1. Томахин Г. Д. Фоновые знания как основной предмет лингвострановедения / Г. Д. Томахин // Иностраный язык в школе. – 1980. – № 4. – С. 84–88.

2. Hirsch E. D. The Dictionary of Cultural Literacy: What Every American Needs to Know / E. D. Hirsch // Houghton mifflin company. Boston. NY., 2002. – 647 p.

3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / О. Б. Бігич, Н. О. Бражник, С. В. Гапонова [та ін.]. – 2-ге вид., випр. і перероб. – Київ : Ленвіт, 2002. – 328 с.

4. Верещагин Е. М. Язык и культура. Три лингвострановедческие концепции: лексического фона, рече-поведенческих тактик и сапиентемы / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров ; под ред. и с послесл. акад. Ю. С. Степанова. – М. : Индрик, 2005. – 1040 с.

5. Луков В. А. Жанры и жанровые генерализации / E. D. Hirsch // Знание. Понимание. Умение. – 2006. – № 1. – С. 141–148.